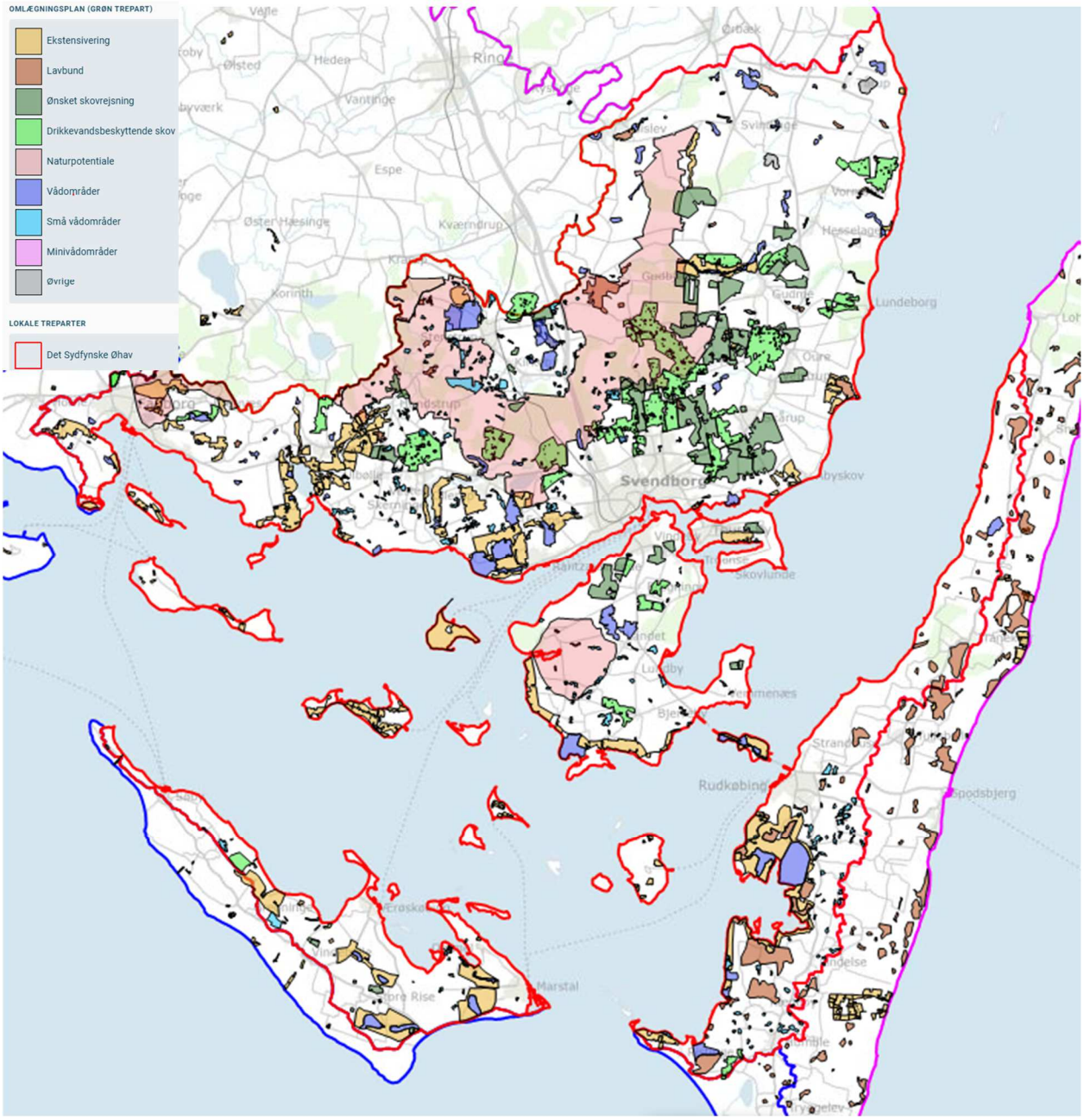
Treparten, Det Sydfynske Øhav

Min beskrivelse indeholder først en status på trepartsarbejdet i Det Sydfynske Øhav og derefter signaturprojektet Den Fynske Højderyg. Til sidst aktuelt bilag over aktuelle projekter.

Oversigtskort over Det Sydfynske Øhav, som Den Grønne Treparts område (rød afgrænsning) med omlægningsplanens foreløbige forslag.

Først det lokale arbejde: Svendborg Kommune har formandskabet og er sekretariatskommune for Det Sydfynske Øhav. Den lokale trepart for Det Sydfynske Øhav omfatter fem kommuner: Svendborg, Langeland, Ærø, Faaborg-Midtfyn og Nyborg Kommune.
Derudover deltager repræsentanter fra landbrugsorganisationer, Danmarks Naturfredningsforening og Naturstyrelsen.

Det Grønne Råd følger arbejdet.

Som den eneste af DOF's trepartskæmpere, sidder jeg ikke med ved forhandlingsbordet, men har plads i det dialogforum, som DN ved Ella Maria Bisschop-Larsen betjener. Her er også repræsentanter for Danmarks Jægerforbund, Danmarks Sportsfiskerforbund og Friluftsrådet. Denne følgegruppe har afholdt tre-fire møder i 2026, senest den 1. oktober. Trepartsarbejdet i Svendborg Kommune har fundet vej til dagsordenen i Det Grønne Råd, senest med en tema-ekskursion den 10. september til udvalgte projektområder lokalt og til signaturprojektet Den Fynske Højderyg i Egebjerg Bakker med Naturstyrelsen.

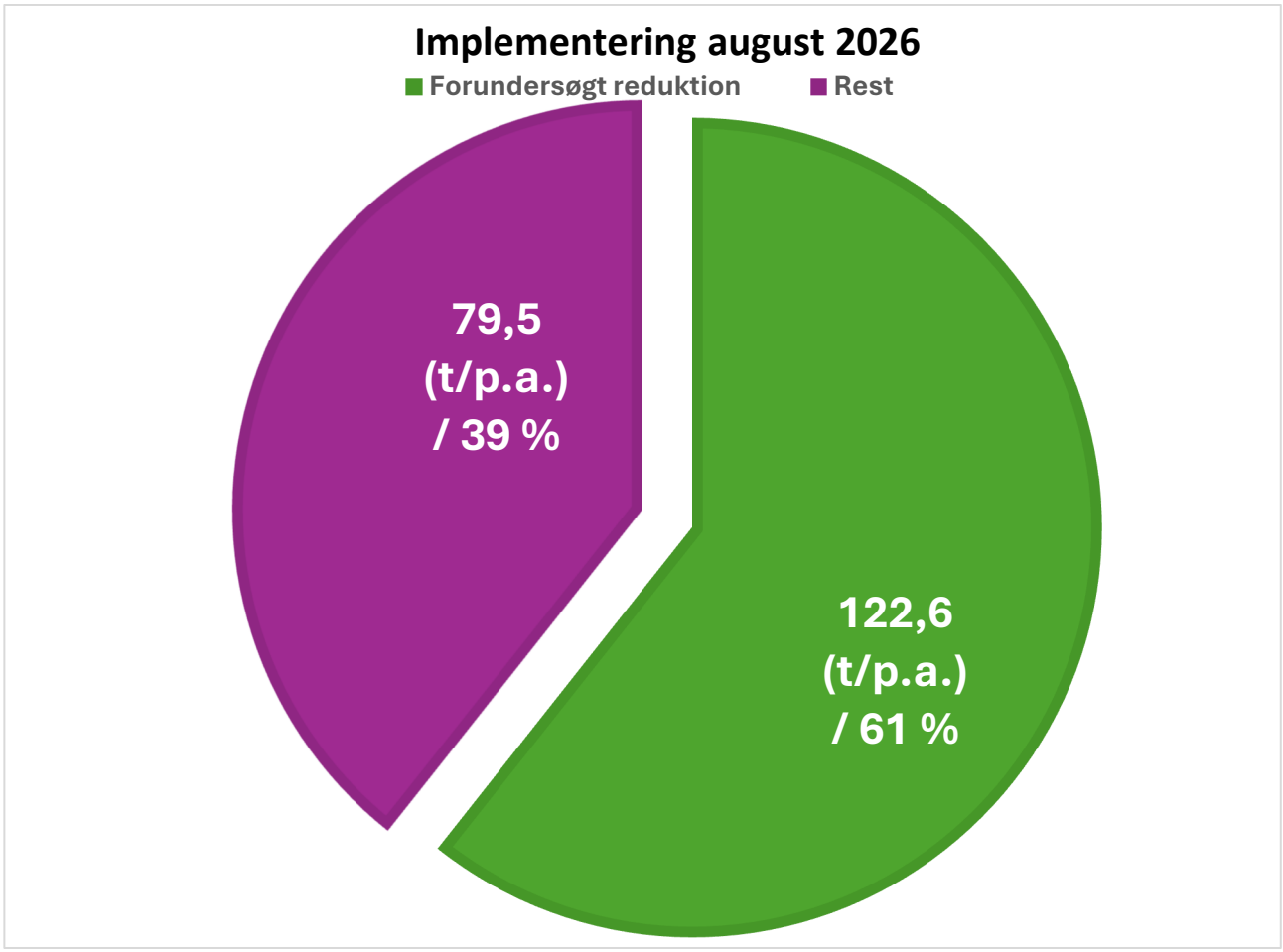
Baggrunden: Det Sydfynske Øhav, som er et ud af 23 kystområder i trepartsaftalen, er påvirket af for meget kvælstof. Derfor skal udledningen reduceres med cirka 200 ton om året – svarende til omkring 40 procent.
For at nå dette mål arbejdes der med at:

- omlægge landbrugsjord til natur, skov og vådområder
- tage lavbundsjorde ud af drift
- skabe bedre sammenhæng i og adgang til naturen
- beskytte drikkevandet

Den lokale trepart for Det Sydfynske Øhav blev i september 2025 enige om en omlægningsplan (se kortet ovenfor), der skal sikre god økologisk tilstand i øhavet.
Målet er at reducere udledningen af kvælstof med de 200 ton årligt.
Den lokale trepart har udpeget ca. 6.300 hektar landbrugsjord, som kan omdannes til vådområder, skov og natur. Det svarer til cirka en femtedel af landbrugsjorden i området. Der er identificeret mere end 300 mulige projekter. Arealerne i planen er valgt ud fra de fire ovennævnte kriterier.

Omlægningsplanen er politisk godkendt i kommunalbestyrelserne i de fem kommuner i slutningen af 2025.
Arealerne til projekterne er udvalgt der, hvor indsatsen forventes at give størst effekt i forhold til vandmiljøet.
Alle projekter gennemføres dog kun, hvis lodsejerne ønsker at deltage.
Trepartsarbejdet lokalt er lige nu i gang med at undersøge og udvikle projekterne i omlægningsplanen.
Det betyder, at der:

- gennemføres forundersøgelser af forhold som jordbund, dræn og vandforhold i områderne
- udvælges nye projekter fra omlægningsplanen
- søges om tilladelse til at lave forundersøgelser i flere områder
- er dialog med lodsejere om ønsker og muligheder

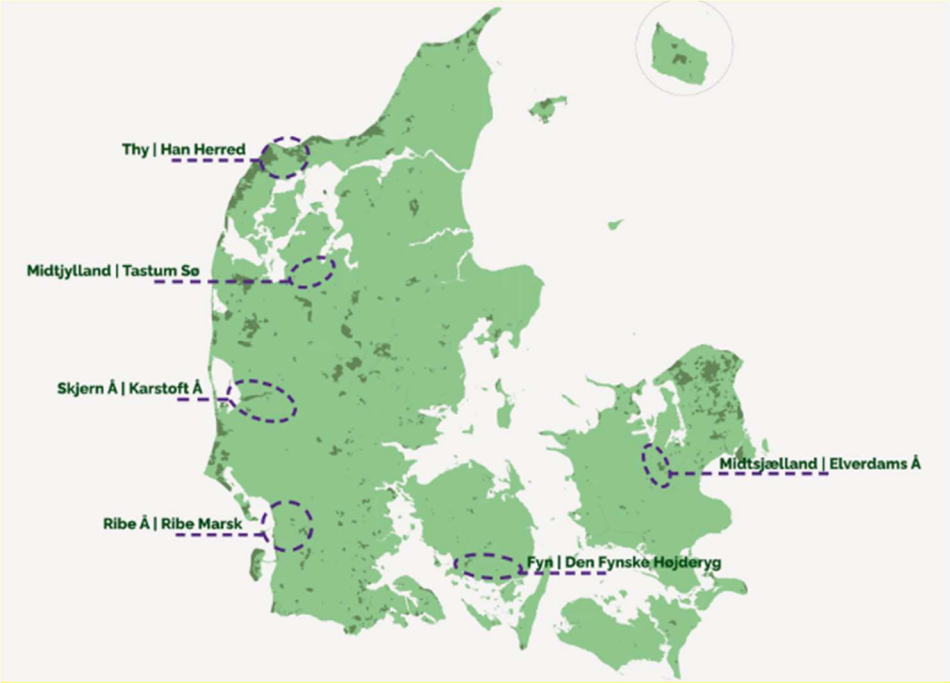

Kvælstofreduktionsmål Det Sydfynske Øhav		
Samlet mål Det Sydfynske Øhav	202	N(t/p.a.)
Forundersøgt reduktion	122,6	N(t/p.a.)
Målopfyldelse		61 %

Ansøgte forundersøgelser i lokal Trepart Det Sydfynske Øhav		
Kommune	Projekter	N(t/p.a.)
Svendborg	20	82,4
Langeland	8	16
Ærø	3	7,7
Faaborg/Midtfyn	20	12,2
Nyborg	0	0
I alt	**51**	**122,6**

Igangværende forundersøgelser i Det Sydfynske Øhav		
Kommune	**Kvælstofvådområder**	**Lavbund**
Svendborg	8	0
Langeland	1	1
Ærø	0	0
Faaborg/Midtfyn	9	0
Nyborg	0	0
I alt	**18**	**1**

Signaturprojekt: Den Fynske Højderyg
Ud over det lokale arbejde med treparten, der styres kommunalt, så arbejdes der sideløbende med et såkaldt Signaturprojekt. Arbejdet er her lagt i hænderne på Naturstyrelsen, i koordination med kommunerne og de lokale treparter.
Et Signaturprojekt er et større sammenhængende naturområde, hvor det er planen at udvikle og styrke natur og biodiversitet i stor skala. Det er vigtigt, at formålet er naturudvikling, herunder beskyttet natur og genopretning af specifikke naturtyper. Projekterne ser lidt ud over det rent lokale og skal hvor muligt også bidrage til gennemførelse af naturgenopretningsforordningen, enten ved at etablere specifikke naturtyper eller forbedre eksisterende natur og levesteder for arter. Det er planen, at der skal udpeges mindst 10 større sammenhængende områder i hele Danmark inden 2035, foreløbig kortlægges og analyseres 6 signaturprojekter her i 2026.

De seks analyseområder i 2026 vist som ellipser.

Den Fynske Højderyg forløber på tværs igennem tre fynske kommuner: Assens, Faaborg-Midtfyn og Svendborg. Det dækker 18.000 ha og omfatter foruden treparten Det Sydfynske Øhav også arealer i hovedvandoplandet for treparten Odense Fjord og Lillebælt. Alle 3 treparter har peget på Signaturprojekt Den Fynske Højderyg.

Området er et meget varieret landskab med bakker, skove, overdrev og moser og rummer allerede betydelige naturværdier med et særligt potentiale for at skabe større sammenhæng mellem eksisterende naturområder på tværs af det sydfynske landskab. Projektet bygger videre på naturarealer som Jordløse Bakker i vest over Svanninge Bakker, Svanninge Bjerge, til Egebjerg Bakker og nordud. Størstedelen af området er beliggende indenfor den UNESCO-certificerede Geopark Det Sydfynske Øhav og der er stort overlap med Signaturprojektet og udpegninger i dels Grønt Danmarkskort, dels Biodiversitetsrådets anbefalinger fra 2024 til opnåelse af 30 % beskyttet natur i henhold til Naturgenoprettelsesforordningen. Samlet giver det mulighed for at styrke naturens sammenhængskraft og skabe bedre spredningsmuligheder for dyr og planter mellem eksisterende naturområder. Området rummer samtidig potentialer i forhold til både klima og vandmiljø. Flere arealer på højderyggen har lav kvælstoftilbageholdelsesevne, hvilket gør dem særligt relevante i arbejdet med at reducere påvirkningen fra kvælstof gennem målrettede indsatser. Den særlige geologi og de kulstofrige lavbundsjorder giver mulighed for at tænke naturgenopretning og klimaindsatser sammen. Udtagning af lavbundsjorder kan bidrage til at reducere CO_2-udledninger, mens jordbundsforholdene giver mulighed for at genskabe næringsfattige naturtyper som surt overdrev. Der er tale om en analyse af områderne. Størstedelen af arealerne er ejet af private og omdannelse til naturområde, kun kan ske under forudsætning af, at der kan findes frivillige aftaler og løsninger omkring arealerne.

Her vises lidt mere detaljeret forslag til afgrænsning af Signaturprojektet Den Fynske Højderyg.

Bilag over aktuelle projekter i Svendborg Kommune, Langeland Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune og Ærø Kommune. Nyborg Kommune har ingen trepartsprojekter, der afvander til Det Sydfynske Øhav. Der kan være uoverensstemmelser i talangivelserne. Og manglende tal.

Signaturforklaring
Vådområder
Lavbund

1 Forundersøgelse ansøgt
2 Forundersøgelse ejendomsmæssig
3 Forundersøgelse teknisk
4 Realisering ansøgt
5 Realiseringstilsagn

Svendborg Kommune 82,2 t	Indsatstype	1	2	3	4	5	Ha	t/N/p.a
1.7 Skovballe Søby Monnet	Vådområde	☗	☗	☗			92,01	8,2
5.10 Knudsbølle	Vådområde	☗	☗	☗			113,9	10,2
5.3 Nielstrup	Vådområde	☗	☗	☗			7,0	0,6
5.8 Åmosen	Vådområde	☗	☗	☗			21,0	1,8
9.273 småt vådområde Åmarksvej	Småt vådområde	☗	☗	☗			11,0	1
1.4 Langemarken	Vådområde	☗	Tilsagn meddelt				11,0	0,9
1.9 Ollerup-Egense	Vådområde	☗	Tilsagn meddelt				65,3	5,8
9.2.73 Strandvejen Ballen	Småt vådområde	☗	☗	☗			8,6	0,7
5.4 Stenstrup V vådomr./ Naturstyrelsen screener	Vådområde	☗	Tilsagn meddelt				175,4	15,7
5.1 Lehnskov vådområde/ Naturstyrelsen screener	Vådområde	☗	Tilsagn meddelt				185,1	16,5
Anderslyst	Småt vådområde	☗	Tilsagn meddelt				2,1	0,1
Frederiksbergvej	Vådområde	☗	☗	☗			12,5	1,1
9.77 Egebjerg Nord	Småt vådområde	☗	☗	☗			14,5	1,3
9.274 Issøen	Småt vådområde	☗	Tilsagn meddelt				66,7	5,9
1.3 Hørup Å Nord	Vådområde	☗						7,8
Skovsbo Vådområde	Vådområde	☗						4,2
9.18 Stenbankevej	Lavbund	☗						0,42
Bankevej	Lavbund	☗	Tilsagn meddelt				4,3	0
Elsehoved	Lavbund	☗	Tilsagn meddelt				42,7	0
Bøllemose	Lavbund	☗	Tilsagn meddelt				135,1	0

Langeland Kommune 20,4 t	Indsatstype	1	2	3	4	5	Ha	t/N/p.a
Kølle Nor	Vådområde	☗	☗	☗	☗	☗		0,6
Ristinge Nor	Vådområde	☗						4,3
Tuemosen	Lavbund	☗						4,4
Bregnemose	Lavbund	☗	☗	☗			16,9	1
Ristinge Nor	Lavbund	☗						3
Skattebølle Mose	Lavbund	☗						2,1
Lindelse Haugbølle Nor	Lavbund	☗	Tilsagn				198	4,8
Jomfrugaard	Lavbund	☗	Tilsagn				4,3	0,2

Faaborg-Midtfyn Kommune 11,3 t	Indsatstype	1	2	3	4	5	Ha	t/N/p.a
Dyreborgvej Horne	Vådområde	☛	☛	☛			26,72	0,2
Hvedholm Bæk	Vådområde	☛	☛	☛				0,5
Bjerne Langgyde	Vådområde	☛	☛	☛				0,1
Bjerne Langgyde 2	Vådområde	☛	☛	☛				0,1
Sundagervej Faaborg	Småt vådområde	☛	☛	☛				0,1
Alléskovvej Diernæs	Vådområde	☛	☛	☛				0,1
Lucienhøj Faaborg	Vådområde	☛	☛	☛				0,2
Bjørnemosen Diernæs	Småt vådområde	☛	☛	☛			23	2
Nabgyden Aastrup	Vådområde	☛	☛	☛				0,4
Bjørnemosegårdsgyden	Vådområde	☛						1,2
Sølvbjerg Skov	Småt vådområde	☛						0,2
Faushøjvej Vester Åby	Vådområde	☛	☛	☛				0,6
Strandvejen Vester Åby	Småt vådområde	☛	☛	☛				0,4
Gundestrupvej Vester Åby	Småt vådområde	☛						0,5
Østergyden Vester Åby	Vådområde	☛						0,5
Østergyden Vester Åby 2	Vådområde	☛						0,9
Hundstrupvej Tange	Vådområde	☛						0,5
Frederiksbjergvej Aastrup 2	Vådområde	☛					12,5	0,2
Avernakø/Korshavn	Vådområde	☛					95	2,6

Ærø Kommune 7,7 t	Indsatstype	1	2	3	4	5	Ha	t/N/p.a
9.205 Småt Vådområde Skovby	Småt vådområde	☛						2,3
9.200 Småt Vådområde Bregning	Småt vådområde	☛						3,7
Kattemose	Vådområde	☛						1,7